

A ROMÁN „ORSZÁGÓR“

A HÁBORÚ UTÁNI Románia belpolitikája 1933-ban jelentős fordulathoz érkezett.

Az ősz vége felé kormányra került a II. Károly visszatérése óta némileg háttérbe szoruló liberális párt. A új kormány kül- és belpolitikai okokból elhatározta, hogy felveszi a harcot az országban egyre nagyobb hatással működő félelmetes szervezettel, a Codreanu által alapított vasgárdával.

Ez az elhatározás rendkívüli jelentőségű volt. Külpolitikai szempontból a francia körök kívánták, ki akarván ragadni Romániát a Németországban éppen akkor uralomra jutott nemzeti szocializmus esetleges befolyása alól. Belpolitikailag szintén szükségesnek látták, mert a vasgárda népszerűsége és a Codreanu más hasonló szervezetei által aratott sikerek egyre nagyobb méreteket öltöttek.

Valóban Románia 1933-ban véglegesen a szélsőséges nacionalizmus hullámverésébe került. A szélsőséges nacionalizmus előtörése kétségtelenül Codreanu hatásának volt a következménye. A román társadalomban lassankint szakadék keletkezett. Az egyetemi és főiskolai ifjúság legnagyobb része s a fiatal román értelmiség Codreanu vezetése alatt mind nagyobb tömegekben sorakozott fel a politikai pártok és a román közélet vezetői ellen. A fanatizált ifjúság mind nagyobb megvetéssel és útálattal nézett rájuk, mint akik szerinte mind a zsidók megfizetett bérencei és a román faj árulói. A vasgárda és a Mihály Arkangyal Légión más alakulatai nemcsak az egyetemi és főiskolai, de a középiskolai ifjúság körében is nagyon sok hívet szereztek maguknak. Ugyanakkor az egész román társadalomra kiterjedő sajtóharc indult meg Codreanu szervezeteinek és gondolatainak népszerűsítésére. Ezt a harcot mintegy húsz jobboldali folyóirat vezette, élén Nichifor Crainic „Calendarul“ című napilapjával.

Természetesen a politikai pártok és a román közélet vezetői csakhamar észrevették a fenyegető veszedelmet. Ez a veszedelem politikai vonatkozásban ugyan távoli volt, de mivel majdnem az egész ifjúságot elfordította a fennálló rendszertől, következményeiben annál nagyobb jelentőséggel bírt. Hiszen az ifjúság gondolkozása és erkölcsi felfogása majdnem egészen Codreanu eszméinek hatása alá került, ez pedig el volt határozva arra, hogy a román politikai rendszert és vezetőket minden eszközzel megsemmisíti. Fanatikus hívei, a híres „halálcsapat“ tagjai minden hatósági tilalom és terror ellenére

autóbuszon járták a vidékeket s egyre nagyobb sikerrel izgattak céljaik érdekében.

Ilyen körülmények között a Dúca miniszterelnöksége alatti liberális kormány nem habozott tovább és 1933 végén Codreanu összes szervezeteit feloszlatta. A feloszlatast követő hatósági elnyomás azonban annyira elkésértette a vasgárdistákat, hogy Dúca miniszterelnököt Sinaiában agyonlőtték. A következő napokban pedig kiderült, hogy az ifjúság a feloszlatast után is megmaradt Codreanu befolyása alatt és törvényenkívüli, ú. n. földalatti szervezkedéssel készült a további küzdelemre. 1934 tavaszán egy Bukarestben tartott egyetemi ünnepély alkalmával az ifjúság szónoka II. Károly király jelenlétében jelentette ki: „Mi pedig, az egész egyetemi hallgatóság minden reményünket Corneliu Zelea Codreanu személyébe vetettük“.

A román királyt ez az incidens még inkább megerősítette egy régebbi elhatározásában, ő ugyanis már 1933 őszén kezdett gondolkodni azon: hogyan lehetne a román ifjúságot kiragadni Codreanu hatása alól? Elgondolása az volt, hogy a feloszlalandó vasgárda szervezete és eszméi helyett más szervezetet és más eszmét kell az ifjúságnak adni. Sidorovici őrnagy, a későbbi országőr-szervezet parancsnoka egyik könyvében leírja, hogy a király 1934 január 24-én, nem sokkal Codreanu szervezeteinek feloszlatast követően a Ferdinánd lovagrend ülése alkalmával beszélgetést folytatott vele a román ifjúság számára létesítendő új szervezetről.¹ A király a beszélgetés végén megbízta Sidorovici-ot, mint aki már régóta foglalkozott ifjúsági kérdésekkel, hogy készítsen egy tervezetet az ifjúság újraszervezésére. A tervezet pár nap alatt elkészült s a király elé jutott. Öt hét múlva Anghelescu közoktatásügyi miniszter magához hívatta Sidorovici-ot és közölte vele a király elgondolását a létesítendő ifjúsági szervezetről. Ugyanekkor II. Károly nevében megbízta azzal, hogy a királyi elgondolás alapján dolgozzon ki törvényjavaslatot egy olyan ifjúsági szervezet felállítására, mely az egész ifjúságot a hatáskörébe vonja.

A törvényjavaslatot Sidorovici el is készítette és átadta a közoktatásügyi miniszternek. Erre egy külön értekezleten a miniszterelnök, a hadügyminiszter, a közoktatásügyi miniszter és Sidorovici őrnagy részvételével alaposan megvitatták a tervezetet. Ez az értekezlet állapította meg a román ifjúság szervezésére és nevelésére hivatott új alakulat első formáját úgy, amint azt a Román Ifjúság Nevelési Hivatalának — Oficiul de Educatie a Tineretului Román (OETR)—föllállítására vonatkozó törvényben kifejezésre juttatták.²

Ez a törvény, de különösen a végrehajtási utasítás már világosan mutatja azt a célt, melynek elérésére az új szervezet létesült. Ez a cél pedig az volt, hogy a nagyméretű, államilag támogatott új szervezet segítségével az ifjúságot minden nem hivatalos hatás és befolyás alól kivonják és az addigi ifjúsági szervezetek formáinak és eszméinek javarészt átveve, II. Károly király elgondolásainak megfelelően az egész román ifjúság gondolkozását átalakítsák, amiben a német ifjúsági szervezkedés ösztönző példájának nem csekély része volt. Ez a célkitűzés

¹ Sidorovici-Enescu: O credinșă și un avânt, București, 1937, 137—142 l.

² Lásd Monitorul Oficial 1934 május 9-i 106. számát.

magyarázza meg az új szervezet egész felépítését, a külső keretek kialakulását és a belső tartalom fejlődését. Erre utal Sidorovici legújabb könyvének egyik megállapítása, melyben többek között a következőket mondja: „Volt egy idő, nem is nagyon régen, amikor az ifjúság veszélyes erkölcsi és lelki válságon ment keresztül. Vissza kellett helyezni a nemzet életébe és elültetni leikébe mindazt, ami jó és hasznos, egy tiszta nacionalizmus és erőteljes erkölcsi irányítás zászlójának árnyékában“.¹

Valóban az 1934 május 9-én közölt törvény döntő jelentőségű fordulatot jelentett a román ifjúság nevelésügyében. A törvény mindenekelőtt kimondja, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium mellett felállítatik a Román Ifjúság Nevelési Hivatala. Ennek célja a mindkét nembeli ifjúság erkölcsi, nemzeti és testi nevelése 18 éves korig, továbbá a hasonló célú állami és magánintézmények tevékenységének összeegyeztetése és ellenőrzése. Az erkölcsi, nemzeti és testi nevelés céljából alakult egyesületek tovább működhetnek, de alapszabályaikat jóváhagyás végett be kell terjeszteniük az O. E. T. R.-hez, melynek ezentúl valamennyien alá vannak rendelve, miután ez irányítja és ellenőrzi őket. Az O. E. T. R. a Legfelsőbb Irányító Tanács — Consuiul Superior de Indrumare — vezetése alatt működik egy titkárral és megfelelő irodákkal. A Legfelsőbb Irányító Tanács a király elnöke alatt ül össze és tagjai közé tartoznak a miniszterelnök, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a hadügyminiszter, a román cserkészek és cserkésznök egy-egy képviselője, a román sportszövetségek uniójának elnöke és két, a király által kinevezett tag. A cserkészek és cserkésznök képviselőit a közoktatásügyi miniszter nevezi ki. A végrehajtási utasításban megállapítandó alapelvek szerint mindkét nembeli ifjúság számára 7 évtől 18-ig kötelező az erkölcsi, nemzeti és testi nevelés. A magánkezdeményezésű társulatok és szervezetek jogi személyiségének elismerése vagy visszavonása a törvény megjelenésétől kezdve az O. E. T. R. Legfelsőbb Irányító Tanácsának véleményezése alapján történik, királyi dekrétummal.

Az O. E. T. R. működéséhez szükséges hivatalnokokat a minisztériumok átengedik az új szerv szolgálatába, de az átengedett hivatalnokok minden joga fenntartatik. Az új szervezet kiadásait a minisztériumok, megyék és községek által segélyképpen folyósított összegek, adományok és örökségek jövedelmei fedezik. A kiadásokat a Legfelsőbb Irányító Tanács külön költségvetésben irányítja elő a vallás- és közoktatásügyi minisztériumi általános költségvetés keretében. A minisztériumok, megyék és községek az O. E. T. R. rendelkezésére bocsátják a munkaterv megvalósításához szükséges helyiségeket, területeket és az építőanyagot. Az O. E. T. R. vezetői, valamint az általa megszervezett csoportokban utazó ifjúság 75%-os kedvezményt élvez a vonatokon és hajókon.

A törvény megjelenése után megkezdődött a szervező munka. A Legfelsőbb Irányító Tanács első ülését a bukaresti királyi palotába hívták össze 1934 június 1-én. Az új intézmény eszmei tartalmát és módszereit viszont a sinaiai Peles kastélyban tartott augusztus 25-i ülésen vitatták meg. Ugyanekkor kimondották egy vezetőképző kísér-

¹ Th. Sidorovici: Brazdă nouă, Bucuresti 1934 65 1.

leti központ felállítását Breaza-ban. Nemsokára két új vezetőképző tanfolyamot szerveztek meg, egyiket nőknek Predealon, másikat férfiak számára Sepsiszentgyörgyön.

Az O. E. T. R. által szervezett új nevelési intézmény neve „Országország” — Straja Tării. Az országország kereteibe tartoznak a cserkészek és cserkésznök, mindkét nemű országőrök (strájeri Și strájere), valamint az összes O. E. T. R. által elismert szervezetek tagjai. Másszóval a végrehajtási utasítás kimondotta, hogy az országóri intézmény tagja minden Romániában élő fiú és leány hétéves korától 18 éves koráig. Az országország legnagyobb egysége a Nagy Phalanx (Marea Faiangá), kisebb egysége a Phalanx, amely magában foglalja egy megye országöreit. Még kisebb egysége a Csapat, mely egy falu ifjúságát fogja össze. Ennek részét képezi a Raj (Stol) egy iskolának, társaságnak, vagy vállalatnak országórfiáival. Legkisebb egység a Fészek (Cuib), melynek hat tagja van.

Héttől tizenéves korig a következő neveket viselik: fiúk: Púii de strájeri, lányok: Míci strájere. A többiek tizennyolc éves korig országórnoknak és országórlányoknak (Strájeriti strájere), illetőleg cserkészeknek és cserkészlányoknak nevezik, mivel a cserkészlet egyelőre megtarthatta eredeti szervezetét.

Az összes állami és magániskolák kötelesek 7—18 éves ifjaik számára országór-egységeket szervezni és az ezek működéséhez szükséges feltételeket biztosítani. Az országőrök különleges országór-jelvényt és egyenruhát viselnek. Falvakon ez az egyenruha a helyi népviselet egységesített formában.

Minden harminc országór- vagy cserkészcsoport élén egy parancsnok áll. A parancsnokokat az országór- vagy cserkész-vezetőképző iskolákban képezik ki. A megyékben és tartományokban a szükségnek megfelelően központi parancsnokságokat állítanak fel.

Az országór-nevelésre vonatkozólag a végrehajtási utasítás mindenekelőtt évi harminc összegyűjtelt ír elő az országór-intézmény alapelveinek elsajátítására. Ez összegyűjtelvek közül legalább négyet esti táborúttal mellett kell tartani. Az összegyűjtelvek mindig a román nemzeti zászló előtt tisztelegéssel, imádsággal, s az országór-jelszó elmondásával kezdődnek. Az országórok jelszava: „Hit és munka az országért és a királyért”. Az országór-himnusz Ciprian Porumbescu: Trei culori (Háromszín) című éneke. Minden országór-egységnek kötelessége, hogy mindenütt, ahol mint egység jelenik meg, este és reggel a felvont zászló előtt a szokásos tisztelegő-szertartást elvégezze. Az országórok köszöntése: „Egészséget!” A köszönés pillanatában karjukat római módon magasba emelik.

Az állami és magánintézmények, illetőleg vállalatok kötelesek a kereteikben dolgozó 7—18 éves mindkét nembeli ifjúságnak teljes országóri kiképzését biztosítani. Ez ifjúság minden tagjának bizonyítania kell, hogy az évi harminc országór-összegyűjtelen részt vett. Enélkül a tanulók felsőbb osztályba nem léphetnek, kereskedőtanoncoknak fel nem vehetők és semmiféle állami vagy magánintézménynél nem alkalmazhatók. Kiképzésük ellenőrzése céljából az O. E. T. R. mindkét nembeli 7—18 éves ifjúról külön kimutatást készít. Az O. E. T. R. nevelési munkájának előmozdítására a minisztériumok ingyen filmeket és közleményeket bocsátanak rendelkezésre. A színházak kötelesek ezeket az előadásokat ingyen megrendezni. Viszont az O. E. T. R. szervezetek által rendezett előadások és látványosságok minden állami és megyei, illetve helyi adó fizetése alól fel vannak mentve.

Az országország hivatalos ünnepe június 8, II. Károly király visszatérésének napja. A szervezet tagjait a megfelelő parancsnokság ajánlata alapján az állami orvosok ingyen kezelik, valamint ingyenes helyet kapnak az állami, megyei és más kórházakban és klinikákon.

A munkatervet az O. E. T. R. által kidolgozott általános utasítás és analitikus tanterv ismerteti részletesen.¹ Ez az általános munkaterv négyirányú nevelést tűz ki feladatul. Ezek a következők: 1. Technikai-gyakorlati nevelés. 2. Nemzeti nevelés. 3. Erkölcsei, társadalmi és valóságos nevelés. 4. Testi nevelés.

¹ Lásd: Directiva General. no. 1, Budirejti, 1935.

1. A technikai-gyakorlati nevelés keretében az országőrök megismerik az országőr-szervezet összetételét. Megtanulnak bizonyos katonai szabályokat, mint például a parancsnok előtt való jelentéstételt, kisebb egységek mozdulatait és alakulatait, a csapatokban való menetelés szabályait stb. Országőr-énekeket és szórakozásokat tanulnak. Gyakorlati téren el kell sajátítaniuk az elsősegélynyújtást. Kirándulásokat, nyári pihenőket és országőr-táborozásokat rendeznek. Különböző gyakorlati ismereteket szereznek és ezeket gyakorlatilag érvényesítik.

2. A nemzeti nevelés az uralkodó család kultusza, a hősök tisztelete, a hazaszeretet, a nemzeti zászló kultusza, az ősi hagyományok és szokások ápolása útján történik.

3. Az erkölcsi nevelés első feladata a személyiség kifejlesztése. Ezután következik a család-kultusz. Kifejlesztendő az országőrökben az együttműködés és összetartás szelleme. A társadalmi nevelés keretében a mintagazdaságok tanulmányozására törekednek. Lehetőleg minden országőrnek egy mintagazdaságot kell kicsiben megszerveznie. Minden országőrt rá kell nevelni arra, hogy a falu egészségügyének állandó megfigyelője és gondozója legyen.

A vallásos nevelés eszközei a vallásos énekek és imádságok megtanulása, templomok és vallásos műemlékek gondozása, valamint rendszeres bibliamagyarázat. Az országőröknek rendszeren kell templomba jámiok. Ha omladozó templomot, vagy elhanyagolt vallásos műemléket látnak, közös munkával igyekezzenek kijavítani. A bibliamagyarázat az országőr-összejövetelek, a nemzeti zászló felvonási és lebocsátási szertartása alkalmával történik. Egy-két rövid vers legfeljebb kétperces magyarázatából áll.

4. A testi nevelés. Ezen a téren rendszeres torna, csapatgyakorlatok, atlétika, céllövészet, különböző sportok és a test egészségtanának megtanítása szerepelnek.

Az analitikus tanterv magyarázata hangsúlyozza, hogy ez az itt ismertetett nevelési program pontosan és egységesen alkalmazandó az egész ország területén. Így az egész ország ifjúsága egy nagy szellemi és gyakorlati egységbe tömörül. Nagyon fontos, hogy az ifjúság ezeket az ismereteket ne előadásokból, hanem gyakorlatból ismerje meg.

Az országőr-nevelésnek az elképzelés szerint alulról fölfelé kell történnie, azaz legfontosabb a legkisebb egységekben történő állandó munka. A legkisebb egységek az ú. n. „fészkek“ összetartásától függ az egész szervezet nagyvonalú elképzeléseinek megvalósítása. Iskolákban a tanulók úgy osztandók be, hogy egy fészkek tagjai egymás mellett üljenek a tanteremben és egymásra gondot viseljenek. Ha valaki hiányzik közülük, fészektársai utána járnak és állandó figyelemmel és gondoskodással kísérik. A tanulásban és gyakorlati munkában egymást állandóan segíteniük kell. Ilyenformán lassankint kialakul közöttük az összetartás és közösségi érzés.

A tanterv részletes utasításából különösen kiemelkedik a nemzeti zászló felvonási és lebocsátási szertartására, valamint a nagy összejövetelek tartására vonatkozó rész. A nemzeti zászlóval kapcsolatos szertartás 9 részből áll: 1. Négyzögben való sorakozás a zászló körül. 2. A parancsnok előtt való jelentés a jelenlévők létszámáról. 3. Szolgálatosok kijelölése. 4. A szolgálat átvétele. 5. Az országőr-jelszó elmondása. 6. Az országőr-himnusz eléneklése. 7. A parancsnok beszéde, mely rendszerint a nevezetes jelenlegi események összefoglalása, vagy egy erkölcsi példa elmondása. 8. A miatyánk elmondása, vagy eléneklése. 9. A román királyhimnusz. Ez az egész szertartás mintegy 15 percig tart és esetleg minden reggel és este sor kerül rá, iskolákban pedig hétfőn reggel és szombaton a tanítás befejezése után.

A nagy országőr-összejöveteleket az országőr-egységek felszentelése, előkelő vendégek, vagy más helységekből származó országőregységek látogatása alkalmával rendezik. Ezeket az összejöveteleket, melyek igen erősen emlékeztetnek a Hitlerjugend szertartásaira, vagy esti tábortűz mellett, vagy pedig egy szimbolikus tűz körül kell tartani. Az összejövetel vezetője, vagy a vendég, de leggyakrabban a legmagasabb rangú parancsnok a tüzet megpiszkálva a jelenlévőkhöz a következő szavakkal fordul:

— Drága országőrök! így éltek a mi elődeink? — Majd a tűz felé fordulva:

— Tűz! Te voltál és te maradsz mindig a szívünkben fakadó jó jelképe.

— Te vagy fiatalságunk és életerőnk jelképe.

— Te vagy a mi eszményképünk szimbóluma.

Azután négy irányba lehelve, a szelekhez intézi szavait:

— Óh, ti déli, északi, keleti és nyugati szelek! Ti, akik tápláljátok ezt a tüzet, hozzátok el közénk elődeink erényeit és gyűjtsátok fel erősebben sziveinkben az országért és királyért való szóit szeretetet.

Kis szünet után lehajtott fejjel folytatja:

— Most megkezdhetjük a gyűlést, miután az ősök lelke és bölcsessége veletek van.

A gyűlés megkezdődik.

Ezután kerül sor a tulajdonképpeni műsorszámok előadására. A felsorolt szertartás minden mondata után a résztvevők kórusban kiáltják: „Igen, igen!“ A második „igen“ egészen hangos és bezárja az illető mondatot.

A strájer-énekek közül kiemelkedik a felszentelési ének, melynek tartalma a következő: Az országőrség hív ma bennünket, hogy szent borzongástól áthatva mindnyájan tegyünk hűségfogadalmat a hazáért és a királyért, őrizzük meg a hitet és eredményes, becsületes munkánkat ajánljuk fel országunknak. Királyunkért, Károlyért imádkozunk az éghez, kötelességteljesítésre készen. — Az ének ezzel az ismétlődő vallomással végződik: — „Román és országőr vagyok“ (Sunt román si sunt strájer).

A nemzeti nevelésre vonatkozó utasítások első része az uralkodócsalád kultuszát írja elő. Az országőröknek meg kell ismerniök a három román király tetteit és uralkodásuk eredményeit. Így beszélni kell előttük I. vagy Bölcs Károlyról, I. Ferdinándról, a „hős királyról“ és II. Károlyról, „a kultúra királyáról“. Az osztályokban, az irodákban, a háló- és dolgozótermekben, valamint otthon fel kell tenni a falra öfelsége a király képét, valamint az uralkodócsalád képét is. Az imádásokba belefoglalandó a király neve. Összejöveteleken és előadásokon tetteikből egy-egy részt fel kell olvasni.

A hősök tisztelete a falvak hőseinek tiszteletével kezdődik. Mindenütt összeállítandó a nagy román háborúban, 1877-ben, 1913-ban, 1916—19-ben szereplő román hősök betűrendes kimutatása, amely az osztályokban egy mécs alatt helyezendő el. A szolgálatos fészkek gondoskodnak arról, hogy e mécs lángja állandóan égjen.

A hősök temetői és a hősi emlékművek virágokkal díszítendők. Minden alkalommal jóakaratot és tiszteletet kell tanúsítani a hadirok-

kantak iránt, mert e viselkedés által az országért való áldozatkészség növekedik. Hősi emlékműveknél, vagy temetőben, a hősök halálának évfordulóján az országőr-félszkek egymást felváltva egyórára díszőrséget tartanak.

A hazaszeretetet minden alkalommal fejleszteni kell az országőrökben. E célból az országőr-egységekkel zárandoklást rendeznek a történelmi nevezetességű helyekre, csatahelyekre és az ország festői szépségű vidékeire. Kötelező a nemzeti művészeti kiállítások és múzeumok látogatása, valamint a nemzeti ünnepeken való részvétel. Hasonlóképpen ajánlatos nemzeti jellegű estélyek és előadások, történelmi élőképek rendezése. Az ország térképét és a nagy román hősök képeit ki kell függeszteni az országőrök osztályában és lakásában. Ezenkívül az országőröknek kötelességük minél több hazafias éneket megtanulni és a román nép történetét alaposan ismerni. Végül arra kell nevelni az országőröket, hogy a nemzeti viseletét büszkén viseljék.

A nemzeti nevelés fontos részét képezi a nemzeti zászló kultusza. Ez különleges módon történik a már ismertetett felvonási és lebecsítási szertartás keretében. Ezenkívül tudni kell, hogy milyen szerepet játszott a zászló a nagy ütközetekben. Az országőröknek meg kell magyarázni a román színek jelentését. És végül meg kell szoktatni őket arra, hogy miképpen viselkedjenek, ha az utcán nemzeti zászlót látnak.

A nemzeti neveléshez tartozik a román népszokások és nemzeti hagyományok ápolása. Az országőrök kötelessége, hogy ezeknek értékét tudatosítsák, s ahol esetleg a népszokások pusztulófélben vannak, ott igyekezzenek feltámasztani. Ha pl. egy vidék lakói már elhagyták az ősi népviseletet, az országőrök járjanak utána, milyen volt az és próbálják újra bevezetni. A népdalokat és népszokásokat mindenütt gyűjteni kell. A gyűjtők jutalmazása útján pedig a további gyűjtőmunka bátorítandó.

Az erkölcsi, társadalmi és vallásos nevelést részletező utasítások közül különös figyelmet érdemelnek a társadalmi vonatkozásúak. Ezek elsősorban a falvak színvonalának emelését tartják szem előtt. Az országőrök a parancsnokok vezetése alatt megtisztítják az utcaárkokat, kijavítják az utakat, gondozzák a gyümölcsfákat, rendbe szedik a hidakat, pallókat és a kutakat. Ezenkívül gyümölcsfákat ültetnek dombokon és utcák mentén. Ha szükséges, az idősebb országőrök tűzoltószolgálatot végeznek és elsősegélyt nyújtanak. Végül minden eszközzel harcolnak az analfabétizmus ellen.

A falu egészségügyének szolgálatára hasonlóképpen nagy gondot fordítanak. Megtanulják a ragályos betegségektől való védekezés lehetőségeit, a gyermekbetegségek veszélyeit, megismerik az oltás és tisztaság jelentőségét. A lehetőség szerint minden országőr-csapatnak egy kis gyógyszerért kell berendeznie, melyben a leggyakrabban használatos és legszükségesebb gyógyszerek megtalálhatók. Ugyancsak az országőrség keretében a nagyobb lányok megtanulják a csecsemőgondozás alapelveit.

A testi nevelésre vonatkozó utasítás az országőröknek megtanítandó játékokat ismerteti. Az országőrök a parancsnokkal együtt játszanak. Együtt járnak a román nemzeti táncokat, hogy ezek gyakorlásán az idegen táncok lassankint visszaszoruljanak és a nemzeti tánc elfoglalja méltó helyét a román ifjúság szórakozásaiban. A testnevelés keretében az országőrök úszni, síelni, korcsolyázni, biciklizni, nyilazni és célba löni tanulnak.

Áttekintve az analitikus tanterv utasításait, megállapíthatjuk, hogy a benne rejlő mondvascinált hazug romantika és erőltetett dinasztia-kultusz ellenére valóban egy széleskörű nevelési elképzelés alapján állanak. Szerencsésen egészítik ki az elméleti oktatás túltengése miatt unalmassá vált elemi- és középiskolai tanítást. Különösen a kisebb gyermekeknek, az elemi- és középiskolák alsó tagozatán lévő tanulóknak jelentett nagy változást. Hasonlóképpen nagy szenzáció volt az iskolának a társadalommal létesített szoros kapcsolata, különösen a falvak érdekében végzett munkálatok révén.

Az országőr-nevelés elgondolása persze a Codreanu szervezeteinek és eszméinek és rajta át külföldi elgondolások és mítoszok közvetett hatását mutatja. Sokszor még az elnevezés is pl. fészek, légió stb. egyenes átvételre utal. A hattagú fészek tevékenységének egész felépítése nagyon emlékeztet a vasgárdista vezér „Pentru legionári“ c. könyvében leírt szervezkedési formára. A katonai nevelés formáinak használatát (jelentéstétel, vezényszavak, csapatmozdulatok, céllövőgyakorlatok, stb.), valamint a római módon való köszöntést először szintén Codreanu vezette be. Ugyancsak az ő hatásának tulajdonítható a falvak színvonalának emelésére elgondolt országőr-tevékenység is. Egyszóval az országőri nevelés elméletének szerzője klasszikus példáját mutatta az igazi hajlékony politikának: a fenyegető ellenség bevált módszerének átvételével és továbbfejlesztésével.

Viszont érdekesen új és nem kevésbé merész az az elképzelés, mely ezt az egész nevelést az iskolával, egyházzal és társadalommal való szoros kapcsolatban akarja biztosítani. Ezen a téren az analitikus tanterv megjelenése után valóságos bábeli zűrzavar keletkezett. Tanítók és tanárok, munkavezetők és vállalkozók egyaránt tanácstalanul állottak a rájuk szakadt, nagy felelősséggel járó új kötelezettségek előtt. Maga az O. E. T. R. is érezte, hogy nem lehet egyszerre mindenütt szervezkedni \$ ezért csak lassan haladt előre. Az első két évet mintegy kísérleti időnek tekintette, amely alatt legfőbb gondja az országőr-parancsnokok kiképzése volt. A három kiképző központot állandósították (Breaza, Predeal, Sepsiszentgyörgy) és mellettük két külön kiképző tanfolyamot szerveztek (Kolozsvár, Sendriceni). Megértették, hogy az egész nevelési rendszer sikere a parancsnokok és vezetők lelkesedésén, tudásán és jóakarátán múlik.

A tanítók és tanárok kezdetben elszörnyedtek az O. E. T. R. rendkívüli hatáskörén és kissé meg is ijedtek a szigorú szankciók miatt. Itt-ott keserű kifakadások hangzottak el, mert hiszen az országorség elsősorban nekik jelentett újabb megterhelést. A kiképző tanfolyamokon sokan elkeseredve és lehangoltan vettek részt. De nagyobb kifogásokra, vagy éppen ellenállásra nem kerülhetett sor, mert mindenki tudta, hogy az országőr-intézmény mögött maga II. Károly király áll, aki nem tör semmiféle akadékoskodást az általa kezdeményezett szervezettel szemben. Így aztán lassankint beletörődtek az újabb kötelességbe, sőt amint az új nevelés előnyös lehetőségei kezdtek kibontakozni, sokan őszinte örömmel vállalták a munkatöbbletet.

Az orthodox egyház kebelében szintén érdekes viták hangzottak el az új szervezettel kapcsolatban. Különösen izgatta a kedélyeket az a szertartás, mely a nagy országőr-összejövetelek alkalmával a szimbolikus tűz mellett bevezette a tulajdonképpeni műsort. A tűzhöz és szelekhez intézett beszéd néhány orthodox papot megbotránkoztatót, mivel sokan felismerték pogány színezetét. De amint a nyilvános vitatkozás megindult, csakhamar kiderült, hogy a nagy napilapok félve tartózkodnak az alapos kritikák közlésétől. Csak azokat a hozzászólásokat tették közzé, melyek az országőr-szervezetet minden tekintetben jónak és kifogástalannak találták. Ezt a szomorú tapasztalatot tette Gh. Comana orthodox pap is, aki az Universulban akarta

közölni „Străjerismul si cuvântul Bisericii“ c. hozzászólását. Közlését azonban a nagy román lap folyton halogatta s így a szerző visszavette és a Viitorul c. ortodox hetilap 1936 május 15-i számában nyomatta le. Cikkében megállapítja, hogy a szertartásban szereplő imádságot, melyet a tűz felé fordulva mondanak el, az egyház nem hagyhatja szó nélkül. Ez a formula legjobb esetben értelmetlen és súlyosan vétkezik a nyelvtan szabályai ellen. „Az egyház szava nem lehet ilyen, mert az imádságban lévő tartalom — vagy homályos, vagy eretnek.“ Valószínű, hogy a cikkben eredetileg súlyosabb kritika is volt, de ezt még az egyházi hetilap sem merete közölni.

Az országőr-szervezet létesítése a román cserkészeket is aggodalomba ejtette. Mintha megérezték volna, hogy az új intézmény kereteinek bővülése maga után fogja vonni a cserkészet megszüntetését. Ez pedig annál is valószínűbb volt, mivel az országórség testnevelési programja a cserkészet programjának legnagyobb részét átvette. (Táborozás, nyomkeresés, kézügyességi gyakorlatok, stb.) Viszont a cserkészetet kötelezték arra, hogy a sajátos országőr-programot a maga keretében szintén végezze el.

Az országőr-intézmény az első két évben kielégítő eredményt mutathatott fel. Az O. E. T. R. a kísérleti időnek szánt két évben csak tíz megye területén vezette be az országórséget. E megyék megszervezése 1936 januárig tartott. Ekkor még 16 megyét vontak be a megszervezési munkába s 1937 márciusában újabb 16 megyére került sor. A szervezkedés kiterjedése arányban volt a kiképzett parancsnokok számának növekedésével. Így például 1934-ben 138 parancsnokot, 1935-ben 1388-at s 1936-ban pedig 2930-at képeztek ki. Ugyanez idő alatt 1326 vezetőnöt képeztek ki a predeali központban.

A kiképzett vezetők által megszervezett mindkét nembeli országőrök létszáma az első évben 14.924 volt. A második évben számuk 185.580-ra emelkedett, míg 1936-ban már 378.221 országőr volt. A kiképzett vezetők legnagyobb részt tanítók és tanítónők voltak, de tanárok, papok, tisztviselők és más foglalkozásúak is szép számmal szerepeltek a kiképző központok tanfolyamain. E központok közül különösen kiemelkedik Sepsiszentgyörgy, ahol az intézmény vezetősége magára vállalta a székely város környékén fekvő tíz község „gondozását“. Ezt pedig azért — olvashatjuk az országőrök 1939-es évkönyvében (Almanachül Stăjerilor pe 1939 p. 271), mert „a város környékén egyes falvak elmagyarosodtak és ezek románosítandók. A románosítás sok munkát, kitartó és építő nacionalizmust, sikerben való hitet és lelkesedést követel. Ezek a tulajdonságok pedig különösen megvalósíthatók az országőröknél a kiképzés első pár hetében.“

A továbbfejlődésben jelentős lépés volt II. Károly király 1937 január 24-én kiadott napiparancsa, amely a cserkészetet megszüntette, illetve beleolvasztotta az országórségbe. Ugyanebben az évben az O. E. T. R. felvette a „Străja Tării“ nevet s régi szervezete is átalakult. Az új, ma is érvényben lévő szervezetet az 1938 december 3-án kelt, úgynevezett „országőr-törvény“ határozta meg.

Az országőr-törvény az O. E. T. R. eddigi törvényeihez képest néhány határozott újítást tartalmaz. Egészen kizárólagossá teszi az

ifjúsági szervezkedés jogát az országőr-egységek számára, midőn kimondja, hogy semmiféle más ifjúsági szervezet Románia területén nem működhet. A 21-ik életévüket betöltött országőrök II. Károly királynak hűséget esküsznek, az országnak és a román népnek pedig szeretetet és áldozatot fogadnak. Az országőrség ellenőrzi a még meglévő sportegyesületeket és más alakulatokat, amelyeknek kereteiben ifjak vannak. Ez egyesületek elnökeit és 11 tagú vezető bizottságainak többségét az országőrség nevezi ki. E szervezetek költségvetését szintén az országőrség ellenőrzi. Az országőrség legfőbb parancsnoka Őfelsége, a király: „Marele Străjer al Tării“. Tanácsadó szerv a Legfelsőbb Irányító Tanács, amelybe a törvény a már azelőtt szereplő minisztereken kívül még beveszi a belügy, pénzügy, egészségügy, földművelésügy és közlekedésügy minisztereit. Az O. E. T. R. azelőtti törvényeiben már meghatározott jövedelmi forrásokon kívül előírja, hogy az állami vállalatok és a tartományok is kötelesek segélyeket adni. A segélyek nagyságát, valamint a minisztériumok hozzájárulásait a Legfelsőbb Irányító Tanács határozza meg.

Ez új törvény alapján a román országőr-intézmény egészen kizárólagos és kivételes helyet kapott a többi állami intézmény fölött. Azt lehet mondani, hogy valamennyi felett rendelkezik, fellebbezés nélküli illetékességgel. Az iskolákban a tanítás egészen az országőr-nevelés programjához igazodik. Mindenütt, ahol az országőrség meg van szervezve, a csütörtöki nap az országőrség napja. Ilyenkor nincs tanítás, a tanulók kiránduláson, vagy más országőrszórakozáson vesznek részt. A június 8-át megelőző hetet egészen az országőr nevelési program egy-egy gondolatának gyakorlati megvalósítására fordítják. Így például június 1-ét a falvak helyzetének javítására, 2-át az egészség ápolására, 4-ét az egyház és család tiszteltére szentelik. Hogy ez mit jelent gyakorlatilag, arról érdekes kimutatást közölt az országőrparancsnok, Sidorovici őrnagy, a Románia c. kormánylap 1939 június 3. számában. E kimutatás szerint az országőrség fennállása óta az egész ország területén az országőrök 3680 hidat építettek, 4600-at kijavítottak, 345 km hosszú utat rendbehoztak, 2977 kis gyógyszereszkerenyt készítettek. 48.900 esetben nyújtottak elsősegélyt és 8930 gyógynövényt gyűjtöttek. 1,325.300 gyümölcsfát, 7.852.000 bükkfát ültettek. 5 templomot építettek, 114-et kijavítottak és 11.400 temetőt feldíszítettek, 15.831 kulturális összejövetelt rendeztek és 1250 népdalt gyűjtöttek. Az országőrség repülőgépeinek javára 4.500.000 leit, szegény gyermekek segélyezésére 8,675.019 leit gyűjtöttek. 279.983 szegény gyermeket segélyeztek, 4000 országőrszövetkezetet szerveztek és 11.650 esetben rendeztek csoportos kirándulást történelmi helységekbe. E nagy számok nem lephetik meg az országőr-intézmény ismerőit, mert tudják, hogy az országőrök száma 1937-ben 785.135 volt s a következő évben ez a szám már 2,093.500-ra emelkedett. Ma már Románia területén 3,500.000 országőr van, 30.000 parancsnokkal.

Ebben a számban a kisebbségi felekezeti iskolák tanulói nincsenek benne. Már eleitől kezdve felmerült a kérdés: mi történjék a kisebbségi ifjúsággal? Az első évben kötelezővé tették az országőrség meg-

szervezését a kisebbségi iskolákban is. Így az első megyék között szereplő Kolozsmegye területén lévő összes kisebbségi iskolák bevezették az országőr-nevelést. Az iskolákból azóta kikerült érettségizett fiúk elmondják, milyen szörnyű hatással volt rájuk az országőri nevelésnek különösen román nemzeti része. Iskoláik és tanáraik iránti szeretetből fegyelmezetten viselkedtek, mikor minden héten tisztelgniük kellett a román zászló előtt. De lelkükben rettenetes indulatokat ébresztett fel az a külső kényszer, melynek engedelmességre énekelniük kellett a „Román és országőr vagyok“ befejezésű éneket. Az országőrség hatása alatt a kisebbségi ifjúság a középiskola után egészen a jobboldali szélsőséges nacionalizmus álláspontjára helyezkedett.

Úgy látszik erről a negatív hatásról román illetékes körök is gondolkoztak, mert az országőrség kötelező voltát 1937-ben a kisebbségekre vonatkozólag megszüntették. Azóta a kisebbségi iskolák növendékei nincsenek benne az országőrségben. Am az állami iskolák kisebbségi növendékei teljes mértékben be vannak fogva a keretekbe. Ha pedig tudjuk azt, hogy a romániai magyarság iskolaköteles ifjúságának $\frac{3}{4}$ része állami iskolákba jár, aggodalommal kell gondolnunk arra a hatásra, melyet a román országőrség gyakorol rájuk.

Híre jár, hogy ősztől kezdve a kisebbségi iskolák növendékei újból kötelezett tagjai lesznek az országőr-intézménynek. Állítólag ebben a kérdésben két vélemény áll szemben egymással. Az egyik szerint éppen a románosítás érdekében szükséges a kisebbségi iskolák növendékeit bevonni. A másik vélemény ezzel szemben az, hogy éppen az országőrség által kiváltott negatív hatás miatt nem szabad a kisebbségi ifjúságot egy elkeseredett, szélsőséges nacionalizmusba kergetni. Éppen ezért e vélemény követői nem tartják helyesnek a kisebbségek bevonását.

Az erdélyi magyarság vezetői azonban aggodalommal nézik azt, hogy az ifjúság számára az országőrségen kívül semmiféle más szervezkedés nem lehetséges. Legalább azt szeretnék, hogy a magyar ifjúságnak engedjék meg a cserkészetet, mely amúgyis állami felügyelet alatt működne. A jövő fogja eldönteni, hogy a román kormányzat mennyiben tartja lehetségesnek a magyarság vezetőinek ezirányú kívánságait.

ERDÉLYI SÁNDOR